

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи

РІВНЕ - 2023

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Електронний збірник матеріалів

**Всеукраїнської науково-практичної
*Інтернет-конференції***

**«Підготовка майбутніх педагогів
до виховної діяльності
в освітньому просторі НУШ:
досвід, реалії, перспективи»**

12 травня 2023 року

Рівне – 2023

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи: електронний збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Рівне: РДГУ. 2023. 287 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 6 від 25 травня 2023 р.)

Вашій увазі пропонуються матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи».

ЗМІСТ

Петренко О. Б. Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: актуалізація проблеми.....	8
Кравченко О. Виховна діяльність зі студентською молоддю.....	12
Білавич Г. В., Притуляк Т. В., Скоропад М. І. Підготовка майбутніх учителів до виховання дітей як гуманістів засобами літературної спадщини Василя Сухомлинського.....	18
Баліка Л. М. Особливості впровадження дисципліни «Діяльність вихователя групи подовженого дня в умовах НУШ» в освітній процес ЗВО.....	25
Ваколюк А. М. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до наскрізної виховної діяльності...	29
Войтовська А. І. Професійна підготовка майбутніх педагогів до педагогічної діяльності.....	35
Карпич І. О. Діяльність працівників соціальної сфери з профілактики булінгу в закладах інтернатного типу.....	39
Левченко Н. В. Підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи з молоддю.....	43
Маковійчук О. В. Підготовка майбутніх вчителів до екологічного виховання молодших школярів на уроках дизайну і технологій.....	47
Матрос О. О. Нормативно-правове забезпечення регламентації інтеграції дітей з інвалідністю в просторі НУШ.....	52
Моргай Л. А. Нова українська школа.....	58
Поліщук І. В. Підготовка учителя Нової української школи: актуалізація ідей Т. Д. Дем'янюк.....	64
Стельмашук Ж. Г. Формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до вирішення педагогічних ситуацій і задач в освітньому процесі НУШ.....	67
Цуркан Т. Г., Цуркан Н. Г. Розвиток пізнавальної	73

активності молодших школярів.....	
Гоголь Т. В., Давидюк І. В. Підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ.....	79
Голя Г. М. Особливості післявоєнної підготовки вчителів Волині (на прикладі Луцького педагогічного училища).....	84
Дубовик К. Ю. Шляхи розвитку пізнавальної активності молодших школярів у сучасній початковій школі.....	87
Коваленко Н. І. Можливості розвитку обдарованої молоді в позашкільній освіті Польщі.....	94
Коваль К. Ю. Соціально-педагогічні умови взаємодії НУШ із сім'єю у полікультурному вихованні.....	98
Кузьмич А. О. Європейські авторські школи кінця ХІХ – поч. ХХ ст.....	102
Левчук Н. О. Формування гуманних взаємин учнів початкових класів як педагогічна проблема.....	106
Петренко І. Ф. Підготовка майбутніх педагогів до формування освітнього простору класної кімнати Нової української школи.....	111
Попова К. В. Формування полікультурної компетентності педагогів як запорука їх успішного функціонування в реаліях освітнього простору НУШ.....	114
Шульгач М. І. Участь викладачів кафедр педагогіки Рівненського державного університету у міжнародному проєкті «Фінська підтримка реформи української школи».....	116
Яремович М. А. Громадянськість майбутніх учителів початкових класів НУШ через призму оновлення національної системи освіти в умовах глобальних геополітичних змін.....	122
Бабич А. Я. Принципи виховання емоційної культури молодших школярів.....	126

Вітковська К. О. Інноваційні підходи в професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи.....	131
Войтович Т. В. Казка як засіб морально-естетичного виховання молодших школярів.....	137
Гаврилюк О. С. Педагогічні особливості формування моральних якостей дітей старшого дошкільного віку.....	141
Гомонець М. В. Особливості прояву конфліктної поведінки у дітей молодшого шкільного віку.....	146
Гордусенко М. В. Психолого-педагогічні особливості подолання стресових ситуацій дітьми молодшого шкільного віку.....	151
Демчук Д. О. Формування навичок здорового способу життя у молодших школярів.....	156
Колодич Т. В., Шалівська Ю. В. Організація виховної роботи з учнями початкової школи в умовах дистанційного навчання.....	163
Котух І. Я. Гурткова робота у розвитку творчих здібностей молодших школярів.....	167
Кравчук М. Ю. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи як педагогічна проблема.....	172
Маринич А. І. Роль національного виховання у формуванні особистості.....	176
Матвіюк А. С. Особливості індивідуальної роботи з молодшими школярами з девіантною поведінкою.....	178
Матюх О. А. Виховний потенціал музичного краєзнавства.....	182
Мельничук Л. Ю. Теоретичні засади забезпечення наступності дошкільної і початкової освіти.....	186
Ничипорчук Г. П. Дитяче об'єднання у виховній системі закладу загальної середньої освіти.....	194
Панчук Г. М. Феномен поняття «естетична культура» в сучасних психолого-педагогічних дослідженнях.....	198
Панчук І. О. Основні напрями та форми волонтерської діяльності.....	204

Пишняк М. М. Зміст національно-патріотичного виховання дітей молодшого шкільного віку в умовах війни в Україні.....	212
Полюхович Г. С., Шалівська Ю. В. Самоосвіта як ефективний чинник професійного зростання майбутнього вчителя початкової школи.....	216
Правник Н. С. Проблема підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації краєзнавчої роботи у педагогічній науці.....	220
Прокопчук Н. Я. Принципи роботи з «важкими дітьми» за В. О. Сухомлинським.....	227
Рижук О. С. Інтерактивні методики формування крос-культурних цінностей у виховній роботі з дітьми молодшого шкільного віку.....	237
Рожко О. С. Роль та особливості волонтерської діяльності з дітьми молодшого шкільного віку.....	241
Смітюх Н. М. Сутність поняття «емпатія» у психолого-педагогічних джерелах.....	245
Спасіба А. С. До проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до соціалізації учнів.....	248
Тарасюк Н. А. Виховний аспект позашкільної освіти.	254
Фелістович Т. М. Форми і методи добровільної діяльності з молодшими школярами.....	258
Філатова М. С. Формування в учнів початкової школи знань про пожежну безпеку у виховній позакласній роботі як психолого-педагогічна проблема.....	264
Шеремет Н. М. Особливості вищої педагогічної освіти Італії у другій половині ХХ століття.....	270
Богурський О. М. Формування почуття обов'язку та відповідальності учнів у процесі навчальної діяльності.....	278
Ісько Т. І. Формування математичної компетентності учнів у процесі навчально-пізнавальної діяльності.....	281
Снігур М. О. Виховання цінностей здорового способу життя учнів підліткового віку.....	283

7. Сухомлинський В. О. Виховати людину. Вибрані твори: В 5 тт. Київ: Рад. школа, 1976.

8. Франко І. Я. Коли ще звірі говорили. Вибрані твори у 50-ти т. Т. 17. Київ: Наукова думка, 1993.

Гаврилюк О. С.,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Рівненський державний гуманітарний університет

ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

На сьогоднішній день проблема формування моральних якостей підростаючого покоління займає пріоритетне місце у розвитку особистості. Недостатній рівень моральної вихованості дітей у наш час – одна з нагальних проблем педагогіки. Формування моральних якостей людини необхідно починати саме у дитинстві, коли життєвий шлях лише починається.

Сучасна освіта має формувати всебічно розвинену особистість, яка у своїй діяльності керується принципами гуманізму, добра, милосердя та ін. Засвоєння перелічених принципів здійснюється у процесі морального виховання дітей вже з дошкільного віку. В українській етнопедагогіці значна увага приділялася проблемам морального виховання. А поняття «мораль» і «виховання» ототожнювали, бо лише про високоморальну людину можна сказати, що вона вихована. Актуальність і значущість проблеми морального виховання дошкільників підтверджується нормативно-правовими документами.

Дошкільне дитинство – це унікальний відрізок часу для активного розвитку, зародження взаємовідносин із зовнішнім світом, його пізнання та відкриття для дитини у всьому різноманітті.

Моральне виховання присутнє у всіх сферах діяльності дітей, формує логіку мислення, творчі процеси, пам'ять та навіть фізичні якості. Це один із найефективніших способів пізнання світу і себе, спосіб цілеспрямованого розумового розвитку, за допомогою якого формується особистість та інтелект дитини. До семи років визначається спрямованість особистості, перші моральні установки та принципи, риси характеру. Світ дитинства – це своєрідний світ фантазій та уяви, відкриття нового та цікавого, невичерпне джерело ідей, рішень та творчості.

Проблема формування моральних якостей дітей завжди була в центрі уваги науковців. Теоретичні засади проблеми морального виховання відображені в працях психологів і педагогів І. Бєха, Л. Виготського, Г. Жирської, І. Кона, О. Леві, А. Реґи та ін. Колом наукових інтересів О. Кононко, В. Котирло, Л. Стрелкової був розвиток моральних якостей у дошкільній педагогіці та психології. Значний внесок у розвиток цього питання внесли І. Ващенко, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін. Наукові праці І. Бєха, В. Киричок, В. Кузьменко, Т. Поніманської, К. Чорної розкривають питання формування моральних якостей, моральних цінностей, проблему морального розвитку особистості.

Науковець і дослідник О. Кононко зазначає, що якості особистості є найважливішими та сутнісними для особистісного зростання, на них базується фундамент особистісної культури дошкільника. Базовий рівень якостей визначає і дає нижню межу сформованості моральних

якостей дошкільника: визнання чеснот і переваг інших людей, здатність розуміти інших, змогу ставати на їхнє місце, співпереживати їм, допомагати за власним бажанням, робити людям добро не розраховуючи на винагороду [3].

Поніманська Т. зазначає, що механізмом перетворення моральних норм на суб'єктивну моральність є моральні почуття – стійкі переживання у свідомості дитини, її суб'єктивне ставлення до себе, явищ суспільного буття, до інших людей. Завдяки моральним почуттям моральна свідомість і вчинки набувають морального смислу [2].

Аналіз сучасних педагогічних умов, які в Україні останнім часом зазнали суттєвих змін, показав їхній помітний вплив на соціально-психологічні характеристики дітей старшого дошкільного віку, появу нових компонентів. Серед них найбільш значущими є ті, що докорінно змінюють традиційну картину розвитку дитини старшого дошкільного віку: інтелектуальний розвиток дитини випереджає розвиток мотивації та вольових якостей; «демократичність» у поводженні з вихователем, спонтанність поведінки, невміння узгоджувати свої дії з нормами життя в закладі дошкільної освіти; зміна статусних характеристик у зв'язку зі зміною мотивів спілкування за переоціненими моральними якостями об'єктів спілкування.

У старшому дошкільному віці відбувається поступовий перехід від сприймання змісту окремих вчинків (добре – погано) до узагальнених понять про гарну поведінку. В цьому віці дитина вже в змозі оцінювати поведінку свою і поведінку довколишніх.

Дошкільник потребує не лише доброзичливої уваги з боку дорослого, а й співпраці з ним, взаєморозуміння, визнання дорослим його чеснот і досягнень. На кінець старшого дошкільного віку виникає усвідомлення свого

соціального «Я». Дитина усвідомлює ставлення до себе різних людей, домагається визнання значущими для неї людей, схильна до прояву самоповаги. Старший дошкільник має уявлення про авторитет. Дитина прагне бути учасником дитячого товариства, посісти в ньому певне місце, вона володіє комунікативними вміннями, гнучкіше використовує їх у спільній діяльності, поводить себе самостійніше, диференціює свої чесноти і вади, вміє налагоджувати контакти з однолітками, товаришує з певним колом дітей. Крім дружніх стосунків з окремими дітьми, виникають найпростіші форми групової солідарності. Дитина намагається порозумітися у конфліктних ситуаціях, зіставляє позицію однолітка з власною та прагне їх узгодити, диференціює соціально схвалювану та несхвалювану поведінку, може вчинити по совісті, діяти справедливо. Вміє довести правоту, відстояти власну гідність, орієнтується у власних чеснотах і вадах. У дитини з'являються такі риси, як дисциплінованість, стриманість, здатність обмежити свої бажання, стає зрозумілою необхідність дотримання правил поведінки. Поступово відбувається диференціювання таких моральних понять, як «доброта», «чуйність», «справедливість», «дружба», «чесність», «товариськість» тощо.

У старшому дошкільному віці моральні почуття та знання пов'язують із почуттям обов'язку. Виникають «внутрішні моральні інстанції» – прагнення поводитися згідно з моральними нормами не тому, що цього вимагають дорослі, а тому, що це приємно для себе й для інших.

Основним завданням виховання старших дошкільників є залучення дітей до моральних цінностей, яке відбувається в усіх сферах життєдіяльності дітей і вирізняється своєю динамічністю та оригінальністю. Діти дошкільного віку в умовах взаємодії з навколишнім

середовищем набувають досвіду моральної поведінки. Складність і неоднозначність результатів морального виховання зумовлена низкою чинників:

1) моральне виховання не обмежується набором організаційних форм і методів, воно реалізується в усіх формах взаємодії з дітьми та між дітьми;

2) на формування моральних якостей дитини впливає комплекс агентів навколишнього середовища (сім'ї, однієї дитини, дитячий садок, відеопродукція тощо);

3) процес залучення моральних цінностей протікає приховано і непомітно для оточуючих, його неможливо регулювати;

4) результати морального виховання відстрочені в часі.

Моральне виховання передбачає різноманітні впливи на думки, почуття, соціальну практику індивіда, його самовдосконалення. Цей процес поєднує в собі такі особливості: цілеспрямованість (полягає в чіткій окресленості мети педагогічних впливів); багатofакторність (передбачає врахування усіх чинників, які відіграють суттєву роль у процесі виховання); віддаленість у часі результатів роботи (виховання є тривалим процесом, результати якого не можуть бути досягнутими відразу); неперервність (полягає в систематичності взаємовпливів вихователя і вихованця); визначальна роль педагога (педагог має бути моральним взірцем для дитини); цілісність (передбачає внутрішню єдність усіх виховних засобів і впливів щодо формування моральної культури людини) [1, 65].

Таким чином, цілеспрямований процес соціалізації дитини, доручення їй до моральних цінностей людства і конкретного суспільства починається у ранньому дитинстві. Успішність цього процесу залежить від єдності моральної

свідомості й поведінки. Визначальною у ньому є роль дорослого як «соціального провідника», зразка для наслідування та організатора соціального досвіду дитини.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2 кн. Київ: Либідь, 2003. 344 с.
2. Поніманська Т. І., Козлюк О. А., Марчук Г. В. Виховання людяності (До Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»): Методичний посібник. Київ: Міленіум, 2008. 138 с.
3. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи) років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук., Л. В. Артемова [та ін.] наук. кер. Кононко О. Л. Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. 452 с.
4. Чернега Н. С. Морально-етичне виховання дітей дошкільного віку. Адаптована програма щодо морально-етичного виховання дітей дошкільного віку. Сквіра: Джерело, 2009. 40 с.

Гомонець М. В.,

здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

спеціальності 013 Початкова освіта

Рівненського державного гуманітарного університету

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ КОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Аналіз психолого-педагогічної літератури дав нам змогу дійти висновку, що проблема конфліктності